

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

צ.

עין משפט
נר מצוה

- א נמי פ"ט מהל' יסודי המורה הל"ה ו'ג' ד: [7]
- ב מ"י פ"ט מהלכות יסודי המורה הל"ג והל"ה והיוו לפי שעה וע"ש:
- א ג מ"י פ"ג מהלכות משנת הלכה ה:
- ב ד מ"י שם הלכה ו:

תורה אור השלם

1. ותיבאי ההוא או חלם השלום ההוא יומת פי דבר קרה על יד אלהיכם המוציא אהבם מארץ מצרים והפך מבית עבדים להדין מן הדרך אשר צוה יי אלהיך ללכת בה ובערת הרע מקרבך: דברים יג ו
2. ונתתם את מקבחתם ושבתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תדעוץ ואתם את שמם מן הקיום ההוא: דברים יב ג
3. וְעִשְׂתֶּם לוֹ בְּאֶשׁ וְזָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וּבְעֶרְתָּ הָרָע מִקִּרְבְּךָ: דברים יט ט
4. וְעַתָּה בָּלֵם צְדִיקִים לַעֲלוֹת יִרְשׁוּ אֶרֶץ צַדִּיק מִשְׁעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר: דברים יב ט
5. וְיִאמַר אִם שָׁמַעְתָּ תִּשְׁמַע לְעֹלֵי הָאֱלֹהִים וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינֵי תַעֲשֶׂה וְהַאֲזִינָה לְמִצְוֹתַי וְשָׁמַרְתָּ כֹּל חֻקֵּי כָל הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ בְּמִצְוֹתַי לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יי רַפְאֵל: שמות טו כו
6. וְהַפְלַל אֵלָיו וְיַעֲרֹר לוֹ וְיִשְׁמַע תְּחַנְּנוּ וְיִשְׁבַּחוּ וְיִשְׁלַח לְמַלְכוּתוֹ וְיִדְעַ מִנְּשֵׂה כִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים: דברי הימים ב לג יג
7. וְיִאמַר אֲלֵישָׁע שָׁמַעוּ דְבַר יי בַּה אֲמַר יי כַּעַת מִחַר סָאָה סִלַּת בְּשֶׁקֶל וְקִאֲתִים שַׁעֲרִים בְּשֶׁקֶל בְּשֶׁעֶר שְׁמֹרֶן: מלכים ב ז א
8. וְעַתָּה הַשְׁלִישׁ אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ נִשְׁעַן עַל יְדֵי אֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים וְיִאמַר הַזֶּה יי עֲשֵׂה אֲרִבוֹת בְּשִׁמְיִם וְיִזְקֶה הַדָּבָר וְהוּא וְיִאמַר הַבָּה רָאָה בְּעֵינֶיךָ וּמַשֶּׂה לֹא בְּתַאבָּל: דברים יב ט

לא כתיבי: **מר נדאים ליה כו'.** לרצונן בסקילה לרצי שמעון במתק **ו** והוא הדין לרצונן ולרצי המנונא. האי דנקט ר' שמעון רבותא הוא כלומר ואפילו מחנך רצני שמעון פטור וכ"ש מסקילה דמחייבי ליה רצנן בעוקר את הכל: **אם יאמר לך נביא.** המוחזק עצור על דברי תורה הכל לפי מקנת השעה כגון אליהו וזכר הכרמל בשחטוי חוץ: **נפסה הסורה ממשלה** כו'. כלומר אפילו תראה אותו נביא מושל ועושה כרצונו דכתיב (דברים יג) ונתן אליך אות או מופת: **ספחילתו נביא אמת.** כגון חנניה הנביא והאי ונתן אליך אות בעודו נביא אמת יתן לך אות נבואה אמת ולנסוף כשיחזור להרשיע יאמר לעצוד עצודת כוכבים וסמוך עלי שהרי מוחזק אני על ידי אות ומופת שנתתי לך כבר: **לרשום** כגון מסרה האז לשלוחי הצעל ועדיין היא דרךך ולא קרינן זה בית אציה: **לאוסה מיסה.** שהיו מחייבין את הגידול: **ובועלה.** כלומר וכל הבעול נידונין כמיתת הבעולה חוץ מבעול בת כהן: **מה ס"ל לאחיו.** לכתוב כאשר זמם לעשות ולשחוק: **אם לו הוקשו.** לבעול שהיו מחייבין אותו חנק: **אם לה.** שמחייבין אותה כי היא כדעתן מחייבין איש ואשה ודינן חלוק כי הכא לו הוקשו:

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

בל ישראל יש להם חלק לעולם הבא.

מעיקרא איירי צארבע מיתות ומפרש ואולי להו לכוהו והדר מפרש הני דאינן להם חלק לעולם הבא: **ה'אומר אין תחיות המתים מן הסורה.** ס' שזכר צמדדריס דלרשינן בגמרא לקמיה **ו** מניין לתחיות המתים מן המורה ואפי' יהא מודה ומלמין שיחיו המתים אלף דלא רמיזא צאורייתא כופר הוא הואיל ועוקר שיש תחיות המתים מן המורה מה לנו וללמנומה ופי מסיכן הוא יודע שכן הוא הלכן כופר גמור הוא: **אפי' יקרום.** מפרש בגמרא [נט:]: **ספרים החיוניים.** מפרש בגמרא [ק:]: **גמ' ויהי**

מחלוקת. לרצונן ורצי שמעון צנציה בעוקר כל הגוף בעבודת כוכבים ואומר נלטימתי ברוח הקודש מפי הגבורה להמנצחות לעקור כל מלות עבודת כוכבים מן המורה או לקיים מקצת ולצטל מקצת זהאי הוא דקאמרי רצנן סקילה מהינה בע"ז הדחה צנציה דגמרי סקילה מהינה בע"ז הוא משתעי דכתיב וזה האות והמופת וגו' נלכה ונעבדה **ו** היינו עקירת הגוף וצטול מקצת התם נמי כתיב צפיפא יומת כי דבר סרה וגו' להדיח מן הדרך ואפי' צנצית במשמע ומיהו לא מישתעי קרא אלף בע"ז דדבר למד מעניינו: **אלע עוקר הגוף דשאר מלות דברי הכל צנחק.** דפסקא לן מקרא אחרינא האמור צפרסה אחרינא דלא כתיב זה הדחה אך הנציה אשר חיד לדבר דבר צממי (דברים יח) והיינו מה שלא שמע וכתיב ומה הנציה הוא וכל מיתת האמורה סתם חנק הוא: **פטור.** דהתם דבר כתיב דבר שלם ולא חצי דבר: **ללכה זו מלות עשה.** צרייתא היא צפרסי **ו** גצי פרסת נציה המדיח דכתיב זה הדחה (שם יג) להדיח מן הדרך אשר אך ה' אלהיך ללכת זה וגו' ודריש קרא יתירא ללכת זו מלות עשה דמשמע לעשות ולא משמע אזהרה: **זה לא עשה.** דגמרינן מאשר חטא בה **ו** דצלא תעשה מיירי אלמא דשאר מלות נמי הכא גצי הדחה כתיב דאי לא משתעי קרא אלף בע"ז מאי עשה איכא: **וצין צשאר מלות.** דהאי ללכת זה לא משמע ליה לרצי המנונא אונתתת: **דחמנא אמר מן הדרך.** ואפי' קאי דלכתיב לא איתרבו שאר מלות זהאי עניינא דללכת זה כולה משמע: **ד"ה פטור.** ואפילו מחנך דהתם דבר שלם כתיב ולא עוקר דברי תורה האי כי חיד לדבר דבר קאי דהתם סקילה הוא אלף אדריס בעלמא כגון לדקיה בן כענה: **היום עונדה.** כלומר היינו קיום מקצת וצטול מקצת: **כרב חסדא.** דלאמר בע"ז הוא דפליגי אלע צשאר מלות עוקר הגוף הוא צנחק וצטול מקצת פטור: **ר"ש פטור** והוא הדין לרצנן דגצי חנק דבר שלם כתיב ולרצי חסדא הא דנקט ר"ש הא קמ"ל דרישא דקמתי סתמא חייב ואפילו לרצנן צנחק דרצי שמעון הוא דקא מחייב חנק ולא סקילה דשאר מלות צעניינא הדחה דסקילה

- א [הרומי ד: 7]
- ב [הרומי ד: 7] א [הנהו חמש מיתות ושישה לו כאשר זמם לעשות נראה דליה מן הניכסא אלף עיקר הגי' דלחמא צפריש"י מה ת"ל לאחיו, ד [ר"ג] המומחין, [ה] [לעיל גא. ע"ש], [ו] [שם ב: 1] א [ע"ז יח:], [ח] שגופת טו: [ט] ע"ז יח, [י] חגיגה טו:, [יא] [וערת לו:] א [ז"ל נמך:], [ב] [ז"ל הנכה:], [ג] [דברים יג:] א [והא יג ו:] א [ויקרא ד:] א [הוא דבור צפ"ע. ע"ל.] א [מן ד"ה לרשות עד ד"ה מה ת"ל שיק למתני לעיל פ"ג, ק] כ"י צ"ש שאין זה מדברי רש"י, [ד] [ע"ז א: 16:]

גליון הש"ס

מתני' כל ישראל יש להן חלק. ע"י כמדות דף קג ע"ב מוס' ד"ה מומין: שם האומר אין תחיות המתים. ע"י סוטה ד"ה ע"א מו"ה' כל: שם ההוגה את השם. ע"י סוטה דף ה' ע"א מו"ה' דף קד ע"א מוס' ד"ה חלף: נב' מרה כנגד מרה. ע"י סוטה דף ח' ע"ב:

מוסף רש"י

ואין בוועלה בשריפה. אלף צנחק כשאר אמת איש (מכות ב.). לאחיו ולא לאחורו. ולא כאשר זמם לעשות לאחורו. אלף כל שאר מיתות שהם המצוה אשה לאיש, חוממי אשה וההיגן חוממי איש, כגון שהעירוש שהרבה את הנפש, שחללה את השבת, שהרגין בנימחה, של מיעט כחן אחורו אלף במקום שיש לקיים בעל הזמה בנימחה הבעול (דברים יט יט.) הדרן עלך אלו הן הנחנקין

יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לסוף דעתה של עבודת כוכבים לפיכך נתנה תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא א"ר עקיבא חס ושלום שהקדוש ב"ה מעמיד חמה לעוברי רצונו אלא כגון חנניה בן עוזר שמתחלתו נביא אמר ולבסוף נביא שקר: **ו** חוממי בת כהן: מנהגי מילי אמר רב אחא בריה דרב איקא דתניא ר' יוסי אומר מה ת"ל **ו** עשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו לפי שכל **ו** המזוממין שבתורה זוממיהו ובעוליהו כיוצא בהן בת כהן **ו** היא בשריפה ואין בוועלה בשריפה זוממין איני יודע אם לו הוקשו אם לה הוקשו כשהוא אומר לעשות לאחיו **ו** לאחיו ולא לאחורו:

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

בל ישראל י"ש להם חלק לעולם הבא שנאמר **ו** ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר ממעי מעשה ידי להתפאר **ו** ואלו שאין להם חלק לעולם הבא **ו** האומר אין תחיות המתים מן התורה ואין תורה מן השמים ואפיקורוס **ו** ר"ע אומר אף הקורא בספרים החיצונים **ו** והלוהש על המכה ואומר **ו** כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך אבא שאול אומר אף **ו** ההוגה **ו** את השם באותיותיו **ו** שלשה מלכים וארבעה הדייטות אין להן חלק לעולם הבא שלשה מלכים ורבעם אחאב ומנשה ר' יהודה אומר מנשה יש לו חלק לעולם הבא שנאמר **ו** ותפלל אליו **ו** וישמע תחנונו וישיבהו ירושלים למלכותו אמרו לו למלכותו השיבו ולא לחיי העולם הבא השיבו ארבעה הדייטות בלעם ודואג ואחיתופל וגחזי: **גמ'** וכל כך למה תנא הוא כפר בתחיות המתים לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיות המתים שכל מדותיו של הקב"ה **ו** מדה כנגד מדה דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מניין שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה שנאמר **ו** ויאמר אלישע שמעו דבר ה' [וגו'] כעת מחר סאה סלת בשקל ושעורים בשקל בשער שומרון וכתיב **ו** יוען השליש אשר **ו** (המלך) גשען על ידו את איש האלהים ויאמר הנה ה' עושה ארבות בשמים יהיה הדבר הזה ויאמר **ו** הגך רואה בעיניך ומשם לא תאכל וכתיב